

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 จังหวะและการร้องเพลง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง จังหวะเพลงไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เวลาเรียน 1 ชั่วโมง

มฐ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี
ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้
ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

- ศ 2.1 ป.1/2 บอกลักษณะของเสียงดัง-เบา และความช้า-เร็วของจังหวะ
- ศ 2.1 ป.1/3 ท่องบทกลอน ร้องเพลงง่าย ๆ
- ศ 2.1 ป.1/4 มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีอย่างสนุกสนาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. ระบุจังหวะเพลงไทยได้ถูกต้อง (K)
2. เคะจังหวะเพลงไทยได้ถูกต้อง (P)
3. ชื่นชมการบรรเลงเพลงไทยตามจังหวะได้ถูกต้อง (A)

สาระสำคัญ

เพลงไทยเป็นเพลงที่ขับร้องโดยมีจังหวะและการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทย ซึ่งมีความช้า-เร็ว
ขึ้นอยู่กับจังหวะที่กำหนด ทั้งจังหวะชั้นเดียว จังหวะสองชั้น และจังหวะสามชั้น ดังนั้น เมื่อบรรเลง
เพลงไทยได้ถูกต้องตามจังหวะจะทำให้การบรรเลงเพลงนั้นไพเราะยิ่งขึ้น

สาระการเรียนรู้

จังหวะเพลงไทย

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน
3. รักความเป็นไทย

คำถามสำคัญ

นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์เพลงไทยอย่างไร

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นสังเกต รวบรวมข้อมูล (Gathering)

1. นักเรียนฟังเพลงไทยจังหวะเร็ว เช่น เพลงนาคราช พร้อมกับการดูการตีฉิ่งประกอบจังหวะเพลงไทยที่ฟัง ตัวอย่างเพลง

เพลงนาคราช	
บทร้อง ยง อิงศเวทย์	
ถ้าแน่นลูกปลุกฝ้ายไวดันเดียว	อยู่โดดเดี่ยวพอถูกลมก็ล้มได้
ถึงจะปลุกสักร้อยยังน้อยไป	พายุใหญ่พัดมาก็หนักแล้ว
ควรปลุกให้มากตันจนเต็มไว้	จึงจะได้ช่วยแบ่งแรงกันทั่ว
พายุใหญ่พัดไกวจนไหวตัว	ก็ไม่กลัวว่าจะล้มเพราะลมเอย

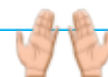
2. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกนับจังหวะและทำจังหวะเพลงเร็ว โดยแบมือ
เมื่อเป็นจังหวะฉิ่ง (-) และปรบมือ เมื่อเป็นจังหวะฉับ (+) ดังตัวอย่าง

นับจังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ทำจังหวะ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ	ฉิ่ง	ฉับ
แบมือ/ปรบมือ	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+	-	+
ปรบมือปรบมือ																

3. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงไทยที่ฟัง โดยตอบคำถาม ดังนี้
 - เพลงที่ฟังมีจังหวะอย่างไร (เร็ว)
 - นักเรียนฟังแล้วรู้สึกอย่างไร (สนุกสนาน)
4. นักเรียนฟังเพลงไทยจังหวะปานกลาง เช่น เพลงสร้อยเพลง พร้อมกับการดูการตีฉิ่งประกอบจังหวะ เพลงไทยที่ฟัง

ตัวอย่างเพลง

เพลงสร้อยเพลง	
บทร้อง พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	
ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง	คงจะต้องบังคับขับไล่
เคี้ยวเชืงเย็นคำกรำไป	ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย
เขาจะเห็นแก่หน้าคำชื่อ	จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย
ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย	ไหนจะอายทั่วทั้งโลกา

5. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกนับจังหวะและทำจังหวะปานกลาง โดยแบมือ
เมื่อเป็นจังหวะฉิ่ง (-) และปรบมือ เมื่อเป็นจังหวะฉับ (+) ดังตัวอย่าง

นับจังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ทำจังหวะ	ฉิ่ง		ฉับ		ฉิ่ง		ฉับ		ฉิ่ง		ฉับ		ฉิ่ง		ฉับ	
แบมือ/ปรบมือ	-		+		-		+		-		+		-		+	

6. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงไทยที่ฟัง โดยตอบคำถาม ดังนี้

- เพลงที่ฟังมีจังหวะอย่างไร (ปานกลาง)
- นักเรียนฟังแล้วรู้สึกอย่างไร (ผ่อนคลาย)

7. นักเรียนฟังเพลงไทยจังหวะเพลงช้า เช่น เพลงนกขมิ้น พร้อมกับการตีฉิ่งประกอบจังหวะ เพลงไทยที่ฟัง

เพลงนกขมิ้น	
บทร้อง ของเก่า	
เจ้านกขมิ้นเหลือใจอ่อน	คำลงแล้วเจ้าจะนอนที่รังไหน
นอนไหนก็นอนได้	สุขุมพุ่มไม้ที่เคยนอน
ลมพัดมาอ่อนอ่อน	เจ้าก็ร่อนไปตามลมเลย
ดอกเอ๋ย	ดอกขจร
นกขมิ้นเหลือใจอ่อน	คำแล้วจะนอนไหนเอ๋ย

8. นักเรียนจับคู่กับเพื่อน ฝึกนับจังหวะและทำจังหวะช้า โดยแบมือ
เมื่อเป็นจังหวะฉิ่ง (-) และปรบมือ เมื่อเป็นจังหวะฉับ (+) ดังตัวอย่าง

นับจังหวะ	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8
ทำจังหวะ																
แบมือ/ปรบมือ																
ปรบมือปรบมือ																
			ฉิ่ง				ฉับ				ฉิ่ง				ฉับ	
			-				+				-				+	

9. นักเรียนร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับเพลงไทยที่ฟัง โดยตอบคำถาม ดังนี้

- เพลงที่ฟังมีจังหวะอย่างไร (ช้า)
- นักเรียนฟังแล้วรู้สึกอย่างไร (ผ่อนคลาย)

10. นักเรียนศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจังหวะเพลงไทย จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น หนังสือเรียน อินเทอร์เน็ต

11. นักเรียนร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับจังหวะเพลงไทยจังหวะต่าง ๆ ดังนี้

- เพลงชั้นเดียว เป็นเพลงที่มีจังหวะเร็ว โดยจะสังเกตเสียงฉิ่งช่วงระหว่างเสียงฉิ่งและฉับจะติดกัน
- เพลงสองชั้น เป็นเพลงที่มีจังหวะปานกลาง โดยจะสังเกตเสียงฉิ่งช่วงระหว่างเสียงฉิ่งและฉับจะห่างกันระดับปานกลาง
- เพลงสามชั้น เป็นเพลงที่มีจังหวะช้า โดยจะสังเกตเสียงฉิ่งช่วงระหว่างเสียงฉิ่งและฉับจะห่างกันมาก

ขั้นคิดวิเคราะห์และสรุปความรู้ (Processing) (Gathering)

12. นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเพลงไทยในจังหวะต่าง ๆ โดยตอบคำถาม ดังนี้

- เพลงไทยที่บรรเลงด้วยจังหวะชั้นเดียวมีลักษณะจังหวะเป็นอย่างไร (มีจังหวะเร็ว)
- เพลงไทยที่บรรเลงด้วยจังหวะสองชั้นมีลักษณะจังหวะเป็นอย่างไร (จังหวะปานกลาง)
- เพลงไทยที่บรรเลงด้วยจังหวะสามชั้นมีลักษณะจังหวะเป็นอย่างไร (จังหวะช้า)
- นักเรียนชอบฟังเพลงไทยประเภทใดมากที่สุด (ตัวอย่างคำตอบ เพลงไทยจังหวะชั้นเดียว)

13. นักเรียนร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์เพลงไทย โดยตอบคำถามสำคัญ ดังนี้

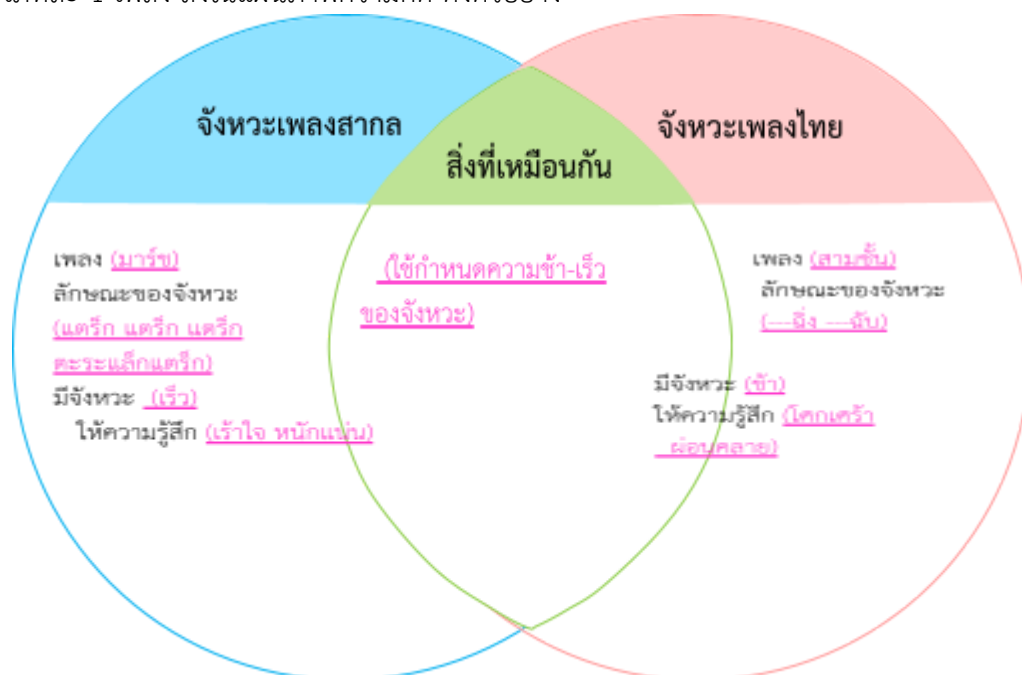
- นักเรียนมีแนวทางในการอนุรักษ์เพลงไทยอย่างไร

(ตัวอย่างคำตอบ ฝึกการบรรเลงเพลงไทย ศึกษาและสืบสานเพลงไทย ส่งเสริมการเล่นดนตรี

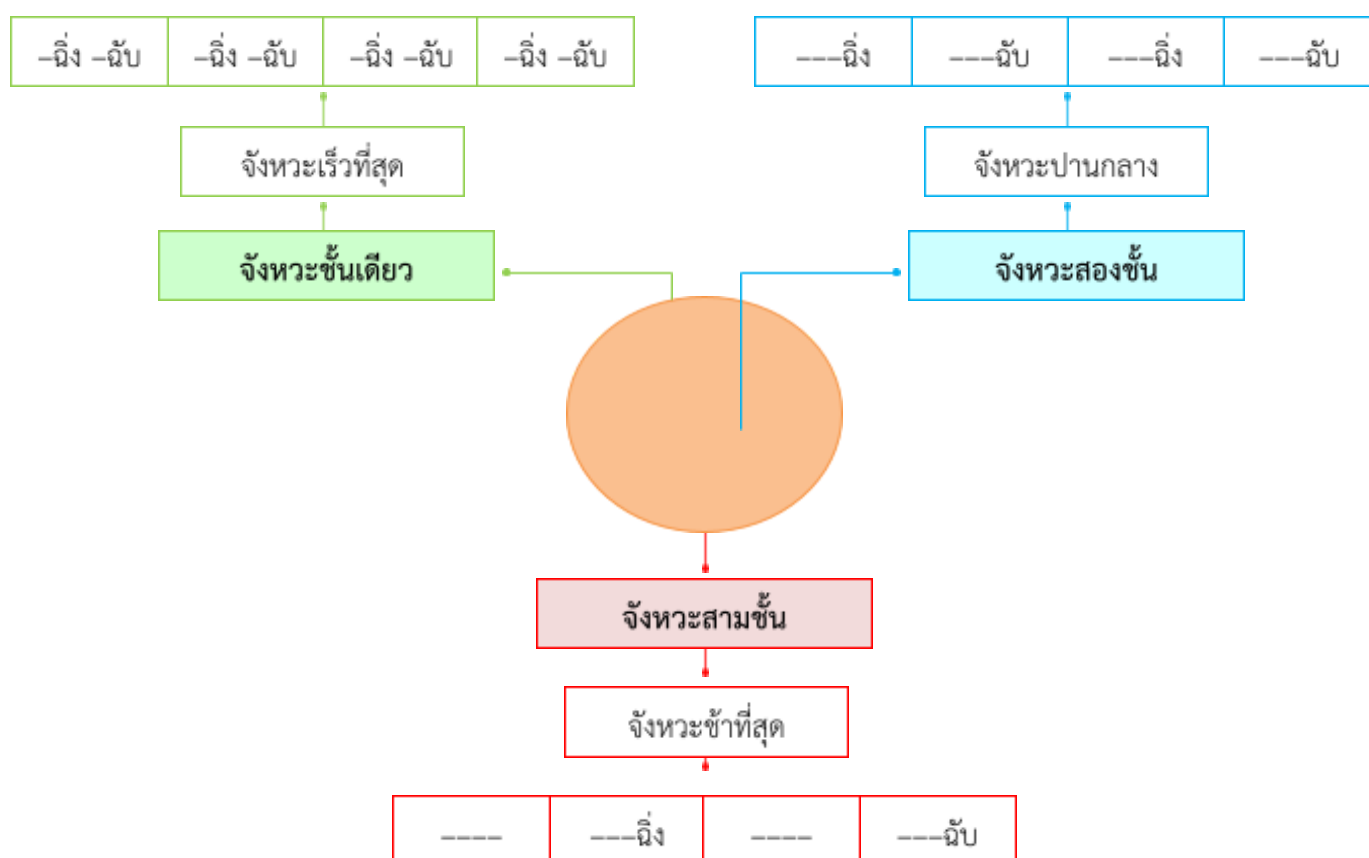
ไทยและการขับร้องเพลงไทย เผยแพร่เพลงไทยให้รู้จักอย่างแพร่หลาย)

14. นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์เปรียบเทียบจังหวะเพลงสากลและจังหวะเพลงไทย โดยเลือกจังหวะมาประเภทละ 1 เพลง ลงในแผนภาพความคิด ดังตัวอย่าง

15. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปความคิดรวบยอดเกี่ยวกับจังหวะเพลงไทย โดยเขียนสรุปลงในแผนภาพความคิด ดังตัวอย่าง

ขั้นปฏิบัติและสรุปความรู้หลังการปฏิบัติ (Applying and Constructing the Knowledge)

16. นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 4-6 คน แต่ละกลุ่มเลือกจังหวะเพลงไทยที่ชอบ 1 เพลง แล้วฝึกปฏิบัติ
ประมือประกอบจังหวะเพลงไทยที่เลือก

17. นักเรียนร่วมกันสรุปสิ่งที่เข้าใจเป็นความรู้ร่วมกัน ดังนี้
เพลงไทยเป็นเพลงที่ขับร้องโดยมีจังหวะและการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีไทย ซึ่งมีจังหวะ
ช้า-เร็วขึ้นอยู่กับจังหวะที่กำหนด ทั้งจังหวะชั้นเดียว จังหวะสองชั้น และจังหวะสามชั้น ดังนั้น เมื่อบรรเลง
เพลงไทยได้ถูกต้องตามจังหวะจะทำให้การบรรเลงเพลงนั้นไพเราะยิ่งขึ้น

ขั้นสื่อสารและนำเสนอ (Applying the Communication Skill)

18. นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาแนะนำเสนอการประมือประกอบจังหวะเพลงไทยหน้าชั้นเรียน โดยเปิดเพลง
หรือร้องเพลงไทยที่นักเรียนเลือกประกอบจังหวะการประมือ

19. นักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปเกี่ยวกับวิธีการทำงานให้เห็นการคิดเชิงระบบและวิธีการทำงาน
ที่มีแบบแผน

ขั้นประเมินเพื่อเพิ่มคุณค่าบริการสังคมและจิตสาธารณะ (Self-Regulating)

20. นักเรียนร่วมกันนำจังหวะฉิ่งในอัตราจังหวะต่าง ๆ ไปใช้ประกอบการร้องเพลงไทยหรือเพลงไทยสากลให้ไพเราะและถูกต้อง แล้วนำไปร้องให้เพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวฟังเพื่อสร้างความสุขและความบันเทิงให้กับผู้อื่น

21. นักเรียนประเมินตนเอง โดยเขียนแสดงความรู้สึกหลังการเรียนรู้และหลังการทำกิจกรรมในประเด็นต่อไปนี้

- สิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้ในวันนี้คืออะไร
- นักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่มอย่างน้อยเพียงใด
- เพื่อนนักเรียนในกลุ่มมีส่วนร่วมกิจกรรมในกลุ่มอย่างน้อยเพียงใด
- นักเรียนพึงพอใจกับการเรียนในวันนี้หรือไม่ เพียงใด
- นักเรียนจะนำความรู้ที่ได้นี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคมทั่วไปได้อย่างไร

จากนั้นแลกเปลี่ยนตรวจสอบขั้นตอนการทำงานทุกขั้นตอนว่าจะเพิ่มคุณค่าไปสู่สังคมเกิดประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้นกว่าเดิมในขั้นตอนใดบ้าง สำหรับการทำงานในครั้งต่อไป

สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้

1. หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ศิลปะ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
2. เครื่องเล่นแผ่นบันทึกเสียง
3. แผ่นบันทึกเสียงเพลงจังหวะเพลงไทย
4. แผนภาพเนื้อเพลงไทย
5. ฉิ่ง
6. แผนภาพอัตราจังหวะเพลงไทย
7. แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

การประเมินการเรียนรู้

1. ประเมินความรู้ เรื่อง จังหวะเพลงไทย (K) ด้วยแบบทดสอบ
2. ประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม (P) ด้วยแบบประเมิน
3. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย (A)
ด้วยแบบประเมิน

แบบประเมินตามสภาพจริง (Rubrics)

แบบประเมินกระบวนการทำงานกลุ่ม

รายการการประเมิน	ระดับคุณภาพ			
	4	3	2	1
กระบวนการ ทำงานกลุ่ม	มีการกำหนดบทบาท สมาชิกชัดเจน และมีการชี้แจงเป้าหมาย การทำงาน มีการปฏิบัติงานร่วมกัน อย่างร่วมมือร่วมใจ พร้อมกับการประเมิน เป็นระยะ ๆ	มีการกำหนดบทบาท สมาชิกชัดเจน มีการชี้แจงเป้าหมาย อย่างชัดเจนและปฏิบัติงานร่วม กัน แต่ไม่มีการประเมิน เป็นระยะ ๆ	มีการกำหนดบทบาท เฉพาะหัวหน้า ไม่มีการชี้แจงเป้าหมาย อย่างชัดเจน ปฏิบัติงานร่วมกัน ไม่ครบทุกคน	ไม่มีการกำหนด บทบาทสมาชิก และไม่มีการชี้แจงเป้าหมาย สมาชิก ต่างคนต่างทำงาน

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา

ลงชื่อ _____
(_____)

ตำแหน่ง _____

บันทึกหลังการสอน

ผลการจัดการเรียนการสอน

ปัญหา/อุปสรรค

แนวทางแก้ไข

ครูผู้สอน _____
(_____)

วันที่บันทึก _____